

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/98/2018
Identifikačné číslo spisu: 6715212866
Dátum vydania rozhodnutia: 14.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6715212866.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. B., bytom: M., zastúpeného JUDr. Juditou Jakubčíkovou, advokátkou, sídlo: Klatovy, Krameriova č. 139, Česká republika, proti žalovanému: Slovak Telekom, a.s., sídlo: Bratislava, Bajkalská č. 28, IČO: 35 763 469, o žalobu pre zmätočnosť, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 18 C 333/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. januára 2018 sp. zn. 14 Co 247/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca podaním z 18. mája 2015 označeným ako „žaloba pre zmätočnosť“ vytkol Okresnému súde Zvolen procesné nesprávnosti, ktorých sa dopustil v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 187/2011-26, v ktorom sa spoločnosť Slovak Telekom, a.s. domáhala voči nemu uspokojenia pohľadávky 436,93 €. Predmetné podanie doplnil podaním z 5. júna 2015 označeným ako „doplnenie žaloby pre zmätočnosť“, v ktorom nad rámec toho poukázal na nesprávne závery, na ktorých bolo založené rozhodnutie predstavujúce v exekučnom konaní exekučný titul.

2. Okresný súd Zvolen uznesením z 31. marca 2016 č.k. 18 C 333/2015-46 odmietol obe vyššie uvedené podania. V odôvodnení uznesenia uviedol, že tieto podania neobsahovali náležitosti riadneho návrhu na začatie konania [§ 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“)], preto žalobcu vyzval na doplnenie a opravu predmetných podaní. So zreteľom na skutočnosť, že právny poriadok Slovenskej republiky nepozná žalobu pre zmätočnosť, bolo potrebné, aby žalobca náležite vymedzil, čoho sa domáha. Vzhľadom na to, že žalobca tejto výzve napriek riadnemu poučeniu nevyhovel, postupoval podľa § 42 ods. 2 a 3 O.s.p. Toto uznesenie napadol žalobca odvolaním.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj len „odvolací súd“) uznesením z 22. januára 2018 sp. zn. 14 Co 247/2016 uznesenie Okresného súdu Zvolen z 31. marca 2016 č.k. 18 C 333/2015-46 potvrdil.

3.1. V odôvodnení uviedol, že Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“) postupoval správne a v súlade s právnou úpravou účinnou do 30. júna 2016. Poukázal na to, že uznesenie súdu prvej inštancie vydané vyššou súdnou úradníčkou (č.k. 18 C 333/2015-23) bolo zrušené priamo podaním odvolania a preto v ďalšom priebehu konania znovu rozhodol sudca (uznesenie č.k. 18 C 333/2015-31). Súd prvej inštancie žalobcu jasne a zrozumiteľne poučil, v čom spočívajú vytýkané nedostatky podaní žalobcu a ako ich odstrániť. S prihliadnutím na nejednoznačnosť obsahu predmetných podaní žalobcu bolo na ňom, aby sa zreteľne vyjadril, či sa domáha nápravy nesprávností v exekučnom konaní alebo v civilnom konaní. Keďže žalobca takto nepostupoval, súd prvej inštancie správne postupoval podľa ustanovenia § 43 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd dodal, že súd prvej inštancie žalobcovi náležite vysvetlil zmysel § 374 ods. 4 O.s.p. (to, že rozhodnutie vydané vyšším súdnym úradníkom bolo zrušené samotným podaním odvolania proti nemu). Už z tohto dôvodu nemôže obstať odvolacia argumentácia žalobcu, podľa ktorej je uvedené uznesenie nesprávne, nespravodlivé a o odvolaní proti nemu mal rozhodnúť súd vyššej inštancie. Pokiaľ žalobca namietal, že súd mal jeho žalobu posudzovať podľa obsahu, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie takto postupoval a práve z tohto dôvodu vyzval žalobcu na odstránenie nejasnosti jeho podaní (nejednoznačnosť toho, čoho sa žalobca - v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky - domáha).

3.2. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne [§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

4.1. Podľa názoru dovolateľa „nemal ani najmenšiu šancu brániť sa proti tomu, aby bol nespravodlivo označený za dlžníka spoločnosti Slovak Telekom, a.s.“. Vysvetlil, že žalobu pre zmätočnosť podal preto, lebo v exekučnom konaní nebol zachovaný zákonný postup, nikdy si od tejto spoločnosti neobjednal a neprevzal žiadny telefón, zdržiaval sa v Českej republike a súdom zbytočne argumentoval, že všetko spôsobila jeho sestra, ktorá konala bez jeho splnomocnenia. Súdy na túto podstatnú skutočnosť neprihliadli a na jej preukázanie nevykonali žiadne dokazovanie; rozhodli na podklade neúplných skutkových zistení. Vzhľadom na to, že má zaplatiť za nič, čo si neobjednal, nebol daný žiadny dôvod pre začatie exekučného konania. Postup súdu prvej inštancie v konaní o jeho žalobe pre zmätočnosť bol šikanózný. Odvolací súd rozhodol bez toho, aby vzal do úvahy celú žalobcovu argumentáciu.

4.2. Z týchto dôvodov žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam.

7.1. Právo na súdnu ochranu, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania.

7.2. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

10.1. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

10.2. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod.

10.3. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykána v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

10.4. V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

11. Žalobca v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

11.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom.

11.3. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Žalobca v danom prípade spochybňuje súlad procesného postupu súdu prvej inštancie s ustanoveniami právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 (k tomu viď bod 13. tohto uznesenia odvolacieho súdu) a tiež súlad postupu odvolacieho súdu podľa právnej úpravy účinnej po tomto dni (k tomu viď bod 14. a 15. tohto uznesenia odvolacieho súdu).

13. V danom prípade súd prvej inštancie poukázal na to, že právny poriadok Slovenskej republiky, na rozdiel od právneho poriadku Českej republiky, neupravuje žalobu pre zmätočnosť (mimoriadny opravný prostriedok, ktorým po zistení väd zmätočnosti možno zvrátiť právoplatné rozhodnutie prvoinštančného alebo odvolacieho súdu). So zreteľom na to, správne posudzujúc obe podania žalobcu podľa jeho obsahu

(§ 41 ods. 1 O.s.p. a § 124 ods. 1 CSP) a dôvodne majú na zreteli ich - v právnom poriadku Slovenskej republiky - zrejmu nejednoznačnosť, skúmal možnosť podriaadiť tieto procesné úkony žalobcu pod niektorý z procesných nástrojov upravených právnom poriadkom Slovenskej republiky. V nadväznosti na to viedol žalobcu k tomu, aby (pokiaľ sa dá), prispôsobil žalobu právnomu poriadku Slovenskej republiky a odstránil jej nedostatky.

13.1. Sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať. Ak ide o podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania, odošle súd uznesenie do 60 dní od doručenia takéhoto podania (§ 43 ods. 1 O.s.p.).

13.2. Ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania. Ak bolo podanie doplnené alebo opravené v celom rozsahu v súlade s uznesením podľa odseku 1 najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže podľa § 210a rozhodnúť súd, ktorý ho vydal (§ 43 ods. 2 O.s.p.).

13.3. Ak odvolanie podané v odvolacej lehote oprávnenou osobou smeruje proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakaťa, proti ktorému zákon odvolanie nepripúšťa (§ 202), rozhodnutie sa podaním odvolania zrušuje a opätovne rozhodne sudca (§ 374 ods. 4 veta tretia O.s.p.).

13.4. Na podklade obsahu spisu dovolací súd konštatuje, že postup súdu prvej inštancie zodpovedal týmto ustanoveniam právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu nebol v ničom šikanóznym, ani procesne nesprávnym do tej miery, že by porušil právo žalobcu na spravodlivý súdny proces. Žalobca napriek opodstatnenej a náležitej výzve súdu prvej inštancie a jeho primeranému poučeniu neodstránil nejasnosť jeho podaní, z ktorých nebolo celkom jednoznačné, čoho sa v konaní domáha. Súdu prvej inštancie preto nezostalo iné, ako jeho podania odmietnuť.

13. 5. Námietka žalobcu, že súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie, je vzhľadom na dôvod, pre ktorý boli jeho podania odmietnuté, úplne irelevantná.

14. Odvolaciemu súdu dovolateľ vytýka, že rozhodol bez toho, aby vzal do úvahy jeho argumentáciu.

14.1. K tomu dovolací súd uvádza, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

14.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nemusel preto odvolací súd v napadnutom uznesení dopodrobna reagovať na tie námietky žalobcu, ktorá sa týkali exekučného konania, prípadne konania, v ktorom bol vydaný exekučný titul. K podstate dôvodov relevantných pre odmietnutie podaní žalobcu sa odvolací súd primerane vyjadril.

15. K námietke žalobcu, že odvolací súd nemal dostatočne ujasnené, ktorý civilný procesný predpis bolo pri posudzovaní jeho žaloby pre zmätočnosť potrebné aplikovať (lebo na jednej strane poukázal na ustanovenia predchádzajúceho O.s.p., zároveň však použil ustanovenia CSP), dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná od 1. júla 2016 vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok procesných úkonov urobených pred týmto dňom, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). Tým, že odvolací súd posudzoval správnosť postupu súdu prvej inštancie podľa právnej úpravy v čase rozhodovania tohto súdu, sám ale aplikoval ustanovenia v čase jeho svojho rozhodovania, nezasiahol do práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

16. Žalobca naostatok v dovolaní tvrdí, že odvolací súd sa právnymi závermi, na ktorých založil svoje rozhodnutie, odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). K tejto námietke dovolací súd uvádza, že v zmysle § 421 ods. 2 CSP (ktoré má vo vzťahu k ustanoveniu § 421 ods. 1 CSP povahu *lex specialis*) dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd

rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. V ustanovení § 357 písm. b/ CSP je uvedené uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí podania vo veci samej.

17. Z týchto dôvodov najvyšší súd uzatvára, že dovolanie žalobcu nedôvodne namieta existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP a v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je neprípustné.

18. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.